

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/303/2019
Identifikačné číslo spisu:	2316204301
Dátum vydania rozhodnutia:	23.09.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:2316204301.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L.J. L., bývajúceho v Š., P. XX, zastúpeného JAVOR - TOKÁR advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Stará Vajnorská cesta 37, proti žalovaným 1/ PRO-TEC SLOVAKIA, spol. s r.o., so sídlom v Seredi, I. Krasku 38, 2/ Uniqa poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Lazaretská 15, o zaplatenie 1.316,21 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 10 C 103/2016, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 23. apríla 2019 sp. zn. 9 Co 240/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 12. apríla 2018, č. k. 10 C 103/2016-333 konanie zastavil a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie o zastavení konania právne zdôvodnil s poukazom na ustanovenia § 144 a § 145 ods. 1, ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“), keď zobral na vedomie dispozičné právo žalobcu so žalobou a konanie zastavil. O trovách konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 C.s.p. s tým, že žalobca podal žalobu dôvodne a v priebehu konania žalovaný 2/ nárok žalobcu uspokojil.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) uznesením z 23. apríla 2019 sp. zn. 9 Co 240/2018 odvolanie žalobcu v zmysle § 386 písm. b/ C.s.p. odmietol a žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že žalobcu nie je možné považovať za stranu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.), nakoľko okresný súd týmto rozhodnutím akceptoval jednoznačne vyjadrenú vôľu žalobcu nepokračovať v spore; žalobca tak nebol subjektívne oprávnený podať odvolanie proti napadnutému uzneseniu o zastavení konania. K odvolacej námietke o nesprávnosti predchádzajúceho rozhodnutia z 30. januára 2018, č.k. 10 C 103/2016-317, ktorým súd prvej inštancie nepripustil zmenu (rozšírenie) žalobného petitu, keď toto uznesenie nemohol napadnúť odvolaním a stalo sa právoplatným, krajský súd zdôraznil, že odvolací

prieskum predchádzajúceho právoplatného uznesenia je možný len v rámci odvolacieho prieskumu rozhodnutia vo veci samej (§ 365 ods. 2 C.s.p.); v prejednávanej veci však rozhodnutie vo veci samej vydané nebolo, nakoľko bolo rozhodnuté o zastavení konania, ktoré však nie je rozhodnutím vo veci samej.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Namietal nesprávnosť napadnutého uznesenia, ktoré trpí vadou podľa § 420 písm. f/ C.s.p. na tom základe, že odmietnutím odvolania ako odvolania podaného neoprávnenou osobou odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uviedol, že proti uzneseniu súdu prvej inštancie z 12. apríla 2018, č. k. 10 C 103/2016-333, ktorým bolo zastavené konanie podal odvolanie, ktoré odôvodnil ustanoveniami § 365 ods. 1 písm. b/ a § 365 ods. 2 C.s.p. a ktoré bolo odvolacím súdom odmietnuté z dôvodu, že nakoľko bol žalobca z procesného hľadiska plne úspešný, nebolo podané oprávnenou osobou; žalobca mal ale v tejto súvislosti za to, že procesnú úspešnosť treba posudzovať komplexne, keďže časť preukázaného nároku na náhradu škody v dôsledku arbitrárneho postupu okresného súdu nebola predmetom konania a žalobca bol pri uplatnení tejto časti nároku de facto neúspešný. Ozrejmilo, že podaním žaloby sa domáhal náhrady škody 1.316,21 eur s príslušenstvom, ktorej výšku možno v zmysle ustálenej judikatúry dodatočne upresniť a ktorá bola aj dodatočne upresnená znaleckým posudkom na sumu 3.244,- eur; okresný súd ale uznesením zmenu žalobného petitu nepripustil. Dôvodil, že zákon voči tomuto procesnému rozhodnutiu odvolanie nepripúšťa a prípadná nová žaloba o náhradu škody by bola bezúspešným uplatnením premĺčaného práva s tým, že žalobcovi voči uzneseniu o nepripustení zmeny žaloby ani len neplynula lehota na podanie odvolania, v rámci ktorej by mohol podať podľa § 112 Občianskeho zákonníka novú žalobu. Premetom konania teda zostala len náhrada škody v sume 1.316,21 eur s príslušenstvom, v ktorej výške bola žaloba vzatá späť. Navrhol, aby dovolací súd dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení konania zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“, alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), riadne zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (viď § 428 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

7. V danom prípade žalobca uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 (ďalej v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001, 5 Cdo 434/2012, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 142/2013, 3 Cdo 98/2015) vydaných do 30. júna 2016 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané.

9. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania žalobcu odvolacím súdom vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace

procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle C.s.p.

10. Podľa čl. 16 ods. 1 C.s.p. súd postupuje a rozhoduje v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi pri zohľadnení ich vzájomného vzťahu a v súlade so základnými princípmi tohto zákona.

11. Podľa čl. 3 ods. 2 C.s.p. výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

12. Podľa § 359 C.s.p. odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané neoprávnenou osobou [§ 386 písm. b/ C.s.p.].

13. V preskúmvanej veci došlo (odvolaním) napadnutým uznesením súdu prvej inštancie v zmysle § 145 ods. 1 a 2 C.s.p. k zastaveniu konania na základe toho, že žalobca zobral žalobu o zaplatenie sumy 1.316,21 eur s príslušenstvom v celom rozsahu späť. Tomuto nemeritórному rozhodnutiu predchádzalo uznesenie súdu prvej inštancie z 30. januára 2018, č. k. 10 C 103/2016-317, ktorým súd nepripustil zmenu (rozšírenie) žalobného petitu (§ 143 ods. 1 C.s.p.); uznesenie nebolo možné napadnúť odvolaním (§ 357 a contrario C.s.p.) a nadobudlo právoplatnosť.

14. Úlohou odvolacieho súdu prv, než pristúpi k posudzovaniu dôvodnosti podaného odvolania z jeho vecnej stránky je posúdenie, či odvolateľ splnil všetky zákonom vyžadované podmienky, ktoré odvolaciemu súdu umožnia odvolanie meritórne prejednať. Ak by tomu tak nebolo, rozhodne o odmietnutí odvolania bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Podmienkami prípustnosti odvolania je spôsobilý predmet odvolania (§ 355 C.s.p.), zachovanie zákonnej lehoty na podanie odvolania (§ 362 C.s.p.), procesná legitimácia odvolateľa (§ 359 C.s.p.) a dodržanie zákonných náležitostí odvolania (§ 363 C.s.p.). Následkom absencie niektorej z uvedených podmienok prípustnosti odvolania je jeho odmietnutie. Osobou oprávnenou podať odvolanie (osobou, ktorej svedčí procesná legitimácia na podanie odvolania) je prioritne tá strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.); odvolanie podané oprávnenou osobou je podmienkou subjektívnej prípustnosti odvolania, ktorá je spojená s existenciou ujmy spôsobenej napadnutým rozhodnutím. Túto ujmu je potrebné ponímať výlučne z hľadiska procesného, pričom sa musí vychádzať z výroku rozhodnutia napadnutého odvolaním.

15. Je nepochybné, že v danom prípade žalobca v súlade s tzv. teóriou prejavu (podľa ktorej pri procesných úkonoch je rozhodujúci prejav vôle, porov. A. Winterová kol.: Civilní právo procesní, 6. aktualizované a doplnené vydání, Praha: Linde 2011. 174 s. n.), procesný úkon urobil spôsobom určitým, zrozumiteľným a nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, že berie žalobu v sume 1.316,21 eur s príslušenstvom späť a už nechce, aby o nej súd meritórne rozhodoval. Z vyššie uvedeného je vylúčené, aby uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení konania bolo vo vzťahu k žalobcovi spájané s existenciou ujmy, resp. že bolo vydané v neprospech žalobcu (§ 359 C.s.p.), nakoľko súd týmto rozhodnutím akceptoval jednoznačne vyjadrenú vôľu žalobcu nepokračovať v spore.

16. Najvyšší súd so zreteľom na uvedené konštatuje, že odvolací súd (skúmaním splnenia podmienok prípustnosti odvolania, ktorou je aj subjektívna prípustnosť odvolania) postupoval procesne správne, v súlade so zákonom a základnými princípmi C.s.p.; uvedeným procesným postupom, ktorý viedol k rozhodnutiu odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania žalobcu preto nemohlo dôjsť k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f/ C.s.p.

17. Podstatnou námietkou dovolateľa, ktorá smeruje k záveru o zmätočnosti rozhodnutí súdov nižšej inštancie je ďalej skutočnosť, že právoplatné uznesenie okresného súdu z 30. januára 2018, č. k. 10 C 103/2016-317, ktorým súd nepripustil zmenu (rozšírenie) žalobného petitu malo pre žalobcu (negatívne) procesné a hmotnoprávne dôsledky, bližšie rozvedené v podanom dovolaní. Dovolací súd však dospel aj pokiaľ ide o aplikáciu a spôsob výkladu ustanovenia § 365 ods. 2 C.s.p. zvoleného odvolacím súdom, ktorý je v plnom rozsahu súladný s tým, čo text zákona vyjadruje jednoznačne a bez najmenších

pochybností, k rovnakému záveru o neexistencii procesnej vady konania uvedenej v § 420 písm. f/ C.s.p.

17.1. V zmysle § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

17.2. Vychádzajúc zo znenia ustanovenia § 365 ods. 2 C.s.p. možno jednoznačne uzavrieť, že nakoľko v prejednávanej spore nebolo vydané rozhodnutie vo veci samej (vydané na základe hmotnoprávneho posúdenia predmetu sporu), ale bolo rozhodnuté procesným uznesením o zastavení konania, odvolaciemu súdu bola explicitne odopretá možnosť odvolacieho prieskumu právoplatného uznesenia o nepripustení zmeny žaloby (uznesenie z 30. januára 2018, č. k. 10 C 103/2016-317), s čím zákonodarcia pri doslovnom gramatickom výklade cit. ustanovenia zákona priamo počítal. Žalobcovi ako odvolateľovi z uvedeného dôvodu ani neprináležalo uplatňovať odvolací dôvod podľa § 365 ods. 2 C.s.p. a nebol procesne legitimovaný na úspešné domáhanie sa zrušenia predmetného uznesenia.

18. Keďže v okolnostiach konkrétneho prípadu odvolací dôvod podľa § 365 ods. 2 C.s.p. nebol naplnený, odvolací súd nemal k dispozícii žiadny zákonný nástroj, ktorým by v záujme postupu „lege artis“ a pri vynaložení úsilia vyhnúť sa akejkolvek svojvôli (arbitrárnosti), mohol zvrátiť prípadnú nesprávnosť uznesenia o nepripustení zmeny žaloby (uznesenie z 30. januára 2018, č. k. 10 C 103/2016-317). Pokiaľ ide o argumentáciu žalobcu v odvolaní o niektorých procesných a hmotnoprávných dopadoch nerozšírenia žaloby na jeho iba čiastočný (konečný) úspech v spore, táto nepredstavuje podľa názoru dovolacieho súdu také závažné dôvody, aby v záujme naplnenia základných princípov vyjadrených v čl. 3 C.s.p. došlo pri výklade dotknutých ustanovení Civilného sporového poriadku [§ 365 ods. 2 C.s.p., § 359 C.s.p., § 386 písm. b) C.s.p.] k odchýleniu sa od doslovného znenia textu zákona.

19. Dovolací súd v súvislosti s dovolacím prieskumom vo vzťahu k nesprávnosti uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým súd nepripustil zmenu (rozšírenie) žalobného petitu, pokiaľ ide o možnosť dovolacieho prieskumu samotnej úvahy súdu v otázke, či doterajšie výsledky konania môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, odkazuje na ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu obsiahnutú v rozhodnutí z 29. septembra 2011, sp. zn. 2 Cdo 161/2011, uverejnenom pod č. 52/2012 Zbierky stanovísk NS a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2012, ktorého závery sú pri nezmenenej procesnej úprave ustanovení o zmene žaloby (§ 139 a nasl. C.s.p.) oproti jej zneniu v Občianskom súdnom poriadku stále použiteľné a z ktorého vyplýva, že dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania z hľadiska procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. (teraz § 420 písm. f/ C.s.p.) nemôže preskúmať správnosť úvahy súdu riešiaceho otázku, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom navrhnutou zmenou žaloby, môžu alebo nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe (§ 95 ods. 2 O.s.p., teraz § 143 ods. 1 C.s.p.). Úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom požadovanou zmenou žaloby, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a s výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Ani dovolací súd, posudzujúci prípustnosť dovolania z hľadiska § 237 písm. f) O.s.p. (teraz § 420 písm. f/ C.s.p.), nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy (viď tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. februára 2010 sp. zn. 3 Cdo 234/2009).

20. Dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií, ktorý mu mal znemožniť uskutočňovanie procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

21. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p. ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

22. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.